

Timoniera

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 200.—
Pe un jumătate an.....Lei 100.—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500.—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69

Bine a-ți venit Sire în capitala Ardealului, a cărui inimă totdeauna, în zile bune și grele, a bătut călduros pentru Majestatea Voastră.

Pentru Monarhie!

Acuma că s'a închis în adevăr chestia „închisă” pentru unii, dar pentru noi atunci încă deschisă, publicăm mai jos articolul fratelui nostru G. Bob, scris în anul 1927, dar cenzurat de ghilotina gândului exprimat.

Vin din capitală, unde, la fel cu toate orașele mari, se ia viața mai ușor. Problemele cele mai importante par a-și pierde din gravitatea lor în imbulzeala și viața nervoasă a furnicarului, mai puțin sistematic ca orașele micilor animale. Sunt însă probleme care pasionează, frământă și undele mai superficiale ale vieții de mare oraș.

Bucureștiul este extrem de agitat. Oricât ar vrea unii bărbați politici să afecteze o indiferență, o atitudine calmă, adevărul este că toate straturile toți locuitorii discută cu pasiune baza fundamentală a Statului nostru. Se discută viitorul monarhiei.

Dacă unii bărbați de Stat și unii politicieni vreau să rezolve onesta problemă, așa cum au soluționat nefericitul act dela 4 Ianuarie, adică în cadrul intereselor înguste de partid, să ne fie permis nouă, celor din provincie, a provinciei care este adevărata forță dinamică în fiecare Stat, provincie care exprimă sănătosul instinct politic și de conservare a națiunii noastre, să ne fie permis să ne spunem și noi cuvântul.

Actul dela 4 Ianuarie și aplicarea lui nu poate decât să slăbească, să zdruncine temelile monarhiei noastre. Să fie așa intențiunea unor bărbați politici, cari au gânduri ascunse cu privire la forma viitoare de Stat? Aparențele ar confirma asta. Dar să ne întrebăm suntem noi dispuși, suntem apți pentru o altă formă de Stat, decât cea monarhică?

Trebue să răspundem cu toată energia nu! nu! Poporul nostru este prin adâncă tradiție monarhic, el este obișnuit să aibă un Domn: conducătorul oastei, stăpânul în timp de pace, și garanța libertății și a dreptății. Vom trece noi din această ordine consacrată și sigură sănătoasă la o stare anarhică, în care se vor deslănșui noi pasiuni și veleități Mexicane, a nenumăraților pretendenți la scaunul prezidențial.

Monarhia constituțională este singura garanție pentru liniștita des-

voltare a țării noastre, în acest colț periclitat al Europei. Monarhia este garanța reală pentru hotarele României unite pe veci, deaceia avertizăm pe toți acei aventurieri anonimi, s'au publici, cari încearcă să sape prin manopere antipatriotice bazele monarhiei noastre.

Noi, generația tânără din Ardeal și Banat vom ști să luptăm cu toate mijloacele pentru împiedecarea dezastrului pe care vreau să-l provoace unii politicieni inconștienți.

Dar înainte de-a începe o luptă dărză le adresăm tuturor factorilor politici un apel izvorât din pro-

fund patriotism, și dintr'un instinct de conservare nevițiat de mici calcule politicianiste:

„Conlucrați cu toții, în bună înțelegere, pentru readucerea Prințului Carol ca moștenitor de tron. Formele juridice trebuie să se supună necesității vitale. Această reînțoarcere în drepturile sale este ușurată prin faptul că Prințul Carol nu a încetat să trăiască viu în inimile poporului românesc ca o frumoasă și necesară speranță pentru viitor.”

G. BOB.

Suveranul democrat

Ingemânarea fericită a acestor două noțiuni nu este a noastră. E a suveranului însuși. L-a rostit atunci când a descins din albastrul văzduhului pe scoarțele terestre ale țării sale. L-a repetat atunci când i s'au atribuit intenții streine de aspirațiile sale. Și l-a accentuat din nou atunci când intenții tiranice i s'au furișat sub purpura hlamidei regale.

Căci Suveranul nostru așa de înțelept și așa de om cum nici în basm nu l-am putut visa, are o concepție modernă, o concepție fecundă asupra rosturilor monarhiei.

Aceia cari l-au sperat țar, tiran sau monarh medieval, au o profundă deziluzie. Suveranul nostru este democrat. Democrat prin temperament, democrat prin concepție, democrat prin atitudine. Democrat prin etică, democrat prin ideal, democrat prin acțiune. Democrat în acțiunea cea mai purificată a cuvântului. Aspirațiunea lui cea mai înaltă este de a fi încarnațiunea cea mai deplină a poporului. Rezonanța lui: Slova lui. Expresia lui: Monogramul lui. Poporul în carne și oase. Majestatea Sa poporul.

E un Suveran constituțional. Puterea lui obârșește din adâncuri. Căci el își trage viața din seva populară. Căci nu este Suveran numai prin ereditate. Suveranitatea i s'a reînnoit prin voința națională. Prin entuziasmul cu care toți l-au întâmpinat. Prin iubirea cu care toți îl împrejmuiesc. Prin atașamentul pe care toți îl vădesc.

E Suveranul nostru. E cel mai suveran dintre suverani. Cel mai înțelept dintre înțelepți. Cel mai luminat între luminați. Cel mai cumpănit între cumpăniți. Cel mai răbdător între răbdători. Cel dintâiu între cei dintâi. E darul cerului. E mântuirea noastră. E visul și visa-re noastră. E consolarea noastră pentru atâtea suferinți pe care le îndură nația noastră nefericită. E nădejdea noastră. E înțelepciunea noastră. E scutul nostru.

Fără el ne-am fi prăvălit în prăpastie.

Forța lui este iubirea poporului. El știe aceasta. Și o știe mai bine ca toți politicianistii. Atunci când unii l-au investit cu intenții dictatoriale, producându-ne un imens rău în streinătate, infiltrând îngrijorare capitalului strein în lipsa de stabilitate a temelurilor noastre de stat, el, Suveranul a afirmat din nou, cu hotărâre, cu neclintire, că el nu vrea să fie decât un Suveran democrat, un Suveran constituțional.

Și țara noastră, biata noastră țară, țara noastră nefericită nu așteaptă decât traducerea în realitate a credeului Majestății Sale, pe care l-a rostit în zilele dela începutul lui Iulie.

Concordie între popoarele conlocuitoare, înfrățire între cetățeni, bunăstare între locuitori și consolidarea frontierelor.

Și mai ales, ca o grijă fundamentală, ca o grijă care nu trebuie nici-

(Continuare pe pag. III-a)

Regele generației tinere

de Gherasim Pintea

Viața și bunurile spirituale ale unei națiuni sporesc cu perindarea generațiilor. Prin generațiile cari se succed un popor își reînnoiește neconținut idealurile, actualizând treptat trăsăturile programului ce i-a dăruit destinul odată cu zămislirea lui într'o așezare geografică dată.

În nici un alt sistem de guvernământ, acest program, această regenerare a idealului într'o succesiune necesară, nu se desfășoară mai firesc și într'un cadru asigurat cu în regimul monarhic. Monarhia are, în adevăr, nu numai avantajul că exclude lupta pentru cucerirea puterii supreme în stat, neutralizând reprezentanța unității naționale, în mijlocul competițiilor firești la guvernare, înmănușind pe toți, fără aosebire de diferențieri programatice, într'o conlucrare în jurul tronului, dar prin perpetuarea, în generațiile ce se succed, a Dinastiei, poporul își are cel mai sigur îndreptător și cărmaci. Dinastia, în permanența ei, contopindu-se cu ființa, nelimitată în timp, a națiunii, scopurile lor se contopesc și idealul lor este acelaș.

E firesc, prin urmare, ca națiunile să lege cele mai îndreptățite speranțe de un rege nou și tânăr. Regretul pentru monarhul care dispăre, părinte respectat și, poate, iubit al obștei, poartă în sine sâmburele unei bucurii nemărginite, sinteza nădejdelor ce însoțesc tânărul vlăstar chemat să îmbrace purpura.

În patrimoniul nostru național, al românilor, Dinastia îndeplinește acest rol; prin modul cum s'a identificat cu ființa și aspirațiile neamului care i-a încredințat destinele, a devenit, încă de pe la 1877, cea mai națională dintre Dinastii. Cei doi mari regi cari și-au dat numele epocelor în cari au domnit, au înfăptuit, în cea mai firească succesiune, întâiele capitole ale idealului nostru național. Regele Carol I a câștigat, pe câmpul de onoare, independența României, și a dat cea dintâi organizare modernă statului român. Regele Ferdinand I a purtat războiul de întregire și a așezat temelii viitorului românesc prin cele două reforme ce a anunțat întrând în foc, împroprietărirea maselor rurale și votul universal; a făcut pe român liber, stăpân pe glia ce lucrează, și stăpân pe destinele sale. Sunt ace-

(Continuare pe pagina II-a).

Regele generației tinere

(Continuare din pagina 1.)

stea capitole glorioase și nu se pot umi realizările ce conțin fără a revizui amintirea marilor Domni.

Dar dacă opera regilor Carol I și Ferdinand I este atât de măreață, poporul românesc nu și-a epuizat idealurile. Toate nădejile lui mijesc abia acum, după ce nu mai există imposibilități pentru valorificarea a tot ce e românesc. Iar toate aceste nădejdi, cari se rezumă în a adânci și crește realitățile naționale cărora regii predecesori le-au dat cadrelor, în scopul de a dura adevăratul stat românesc, sunt legate de domnia M. Sale Regelui Carol al II-lea.

Purtând în suflet aceste aspirații, generația românească tină, revendică de două ori pe Regele Carol II, cu vârsta și cu structura spirituală.

Perfect occidental și perfect român, Majestății Sale Carol al II-lea îi revine să prezideze și îndrumeze îmbinarea elementelor progresului occidental cu realitățile românești, făurind România de mâine.

Dar dela domnia Regelui Carol generația actuală nădăjduiește, mai ales, înfăptuirea unui mare ideal: de a dăru, printr-o practică tot mai largă a elementelor democrației, poporului român o conștiință cetățenească și patriotică la înălțimea conștiinței naționale ce și-a avut apogeul în marșul triumfal comandat de Regele Ferdinand I.

Cu aceste nădejdi și credința neclinită în realizarea lor, generația tină, își revendică de purtător de steag pe Majestatea Sa, și I-se pune, cu tot elanul și puterea de muncă, la dispoziție.

GHERASIM PINTEA.

„Fișele partizanilor“

Monitorul dlui Oct. Goga care poartă nu știm de ce, titulatura de „Țara noastră“, publică numele membrilor „numerosului“ partid al poporului, consună și cu deosebită evidență.

Acest fapt înt'adevăr inedit a provocat în Ardeal cele mai variate comentarii.

Faptul a surprins mai ales că astfel de „fișe“ nu se fac decât acelor cari au fost clienții parchetelor, pentru diferitele roluri mai mult sau mai puțin politice.

Opinie publică și gurile rele spun între altele că „Țara Noastră“ vrea să înlesnească sarcina parchetului care ca mâine va fi scutit de a mai formula fișe cu totul nou, luând pe cele de a fi din „Țara noastră“, drept puncte de plecare.

— Alții Zic că „Țara Noastră“ a aranjat fișele din ordin mai înalt. Pentru că se sunește că mulți(?) partizani, ar intenționa să zică un prelung adio „fericitoarelor“ masse ale partidului poporului.

În orice caz chestiunea acestor ingenioase „fișe“ comportă multe interpretări.

Dar nici una, de dă-i Doamne!

Se caută ucenici

1—2 ucenici cu clase primare
14—16 ani din familie bună
caută Brutăria I. Costin
Ileanda, județul Someș.

După alegerile germane

Grupări și perspective

Germania de când cu instaurarea republicii a avut cinci alegeri generale pentru Reichstag. Primele alegeri republicane din 6 Iunie 1920 prezentau cele două extreme — stânga socialisto-comunistă și dreapta naționalisto-rasistă — cu raportul de forțe de aproape trei la unu în favoarea stângii.

La 4 Mai 1924 raportul este de 1 și 1/4 față de 1 tot în favoarea stângii. Abia la șapte luni — 7 Dec. 1924 — noile alegeri aduc o slabă modificare spre stânga, dar partidul care de fapt câștigă un mare număr de mandate sunt socialistii, comunistii pierzând 17 mandate.

La 20 Mai 1928 raportul devine din nou cel dela primele alegeri.

Recentele alegeri din 14 Sept. a. c. au rezervat lumii așa de neașteptate surprize încât cei cari sunt interesați direct (polonii, francezii, cehoslovacii) așteaptă cu îngrijorare surprizele cari ar putea să fie o continuare a acestora. Anume; cu toate că alegerile au fost conduse de guvernul de concentrare burgheză al cancelarului Brüning (partidul catolic al centrului) cu toate acestea rasiștii și comunistii au avut succese neajunse până acum și cari dau unele indicații asupra spiritului care domnește în Germania. Numărul deputaților comunisti a sporit dela 54 la 76 iar al rasiștilor dela 12 la 107. Centrul a pierdut în favoarea extremelor, ceea ce probează că în Germania se urmărește o normalizare a vieții parlamentare prin desființarea partidelor mici și prin stabilirea unui sistem de rotație în fond bizar și neînțeles, căci cele două extreme prezintă antipozii alor două concepții. Mai ales atunci când cunoaștem originea acestor partide, înstăpânite asupra ideologiei politice a poporului german nu ne putem explica cum alături de rasiștii, pe cari reveria vechiului imperiu și acel exclusivist „Deutschland über alles“ îi animează, în ceialaltă parte sufragiul poporului s'a grupat mai mult pe lângă comunistii internaționali și conduși dela Moscova. În cele din urmă parlamentul german pare admirabil echilibrat dacă nu ar exista și grupările burgheze cari duc majoritatea acolo unde ei o vreau.

Rezultatul acestor alegeri a fost așteptat pretutindeni cu interes po-

tențat, deoarece el vine să pondereze greutatea politică a poporului german, după ce acesta a văzut definitiv aranjată problema reparațiilor și evacuarea Renaniei. Și s'a constatat că Germania este mai mult revanșardă. Alegerea celor 107 deputați rasiști a provocat o stupeoare și un miros de praf de pușcă. Se prea poate că aceasta imbulzeală spre Hitler și spre Hugenberg a poporului german să fie urmarea lipsei acțiunii moderatoare alui G. Stresemann.

Situația economică a Germaniei a făcut de altă parte ca cele trei milioane de „chomeuri“ să îngroașe rândurile comunistilor desființând cadrele unor partide cari existau numai în virtutea unei anumite ordine economice.

E fapt împlinit că patetica și perorațiile fără profuziune în realitatea actualităților a dlui Briand nu pot să stăpânească și să influențeze asupra mentalității vecinilor de peste Rin. La un moment dat — pe vremea aceia trăia Stresemann — se credea că armonia este definitivă și că nu va fi nevoie ca pacea să fie impusă.

Iată însă că vocea poporului trădează alte sentimente. Deja înainte de o lună din ocaziunea manevrelor de vară ale armatei, oficialitatea militară germană s'a resimțit de spiritul care domina poporul german chemat la arme peste o lună. La aceste manevre au fost invitați reprezentanții militari ai tuturor statelor afară de ai Franței, Belgiei și Poloniei. Presa engleză și-a exprimat consternarea, cu toate că englezii au fost invitați, și a înfierat „eroarea gravă și elementară“ a președintelui Hindenburg.

În același timp retragerea generalului Heye dela șefia Reichswehrului și înlocuirea lui cu un general care are opinii favorabile pentru colaborarea armatei germane cu armata rusească, neliniștește și mai mult opinia mondială. Să nu fie comunismul german un comunism de complezență și în cele din urmă să facă gestul socialistilor din 1914 cari cu un entuziasm unanim au susținut imperialismul Kaizerului și politica de cotofire a Franței care se aban-

donase în brațele liberalismului fără control

Opoziția de dreapta constituită de național-socialiștii lui Hitler și naționaliștii lui Hugenberg nu urmăresc nimic mai mult decât repudiarea tratatelor, abolirea planului Young și unirea Austriei în blocul german.

Comuniștii par a fi ca și pretutindenia ideologi consecvenți însă i-am văzut adeseori întâlnindu-se principiar cu cei dela extrema dreaptă.

Nimic mai etonant decât aceste salturi de cari e capabilă concepția politică germană. Ceea ce în alte părți este inconciliant și feroce la ei (în vederea căror combinații?) este tranșant și apropiabil.

Social-democrații, cari numeric au stăpânit toate parlamentele Germaniei republicane, au ieșit slăbiți din noile alegeri. Deși sunt la extrema stângă ei par astăzi prea burghezi și incapabili de hotărâri radicale.

Blocul lui Hindenburg, de care președintele a avut nevoie pentru a da coloratura prudentă politicii sale, este compus din naționaliști dizidenți (grupul Westarp, grupul Schiele, grupul Treviranus), populisti, partidul de stat, partidul economic, partidul populist bavarez și alte mici organizații, mai mult de ocazie. Acest bloc are mai mult înclinații spre dreapta fiind susținut de fracțiunea Brüning a centristilor, care pentru moment este la putere. Centriștii de stânga ai lui Wirth se apropie de social-democrați.

Mozaicul parlamentului german după alegerile din urmă pare șovin și desagreabil păcii europene. Am fi însă prea pesimiști dacă am crede, împreună cu marca parte a presei franceze, că poporul german are numai idei fixe și că bunul simț a pierit iremediabil dintre calitățile politicianilor de pe Wilhelmstrasse.

La orice caz alegerile germane dovedesc o luptă de idei — ba chiar de idealuri — și nu o panoramă pentru ochii lumii.

Dr. ION SALĂGIANU.

Congres Chemărist.

În curând se va ține congresul chemărist din județul Maramurăs, Târnava-Mare și Murăș.

Pentru abonați.

Am făcut în atâtea rânduri apel către toți abonații noștri de a ne ajuta trimițându-ne acea derizorie sumă de 180 de lei la an, cât face costul abonamentului acestui ziar.

„Chemarea“ se sbate cu greutate materiale enorme și neavând resurse financiare de nicăiri — căci a înțeles să rămână o tribună liberă a generației tinere ardelenest — își îndreaptă azi cuvântul către aceeași sprijinitori ai noștri de totdeauna, abonații noștri!

De aceea facem azi un ultim apel către toți abonații noștri, rugându-i să ne trimită cât mai grabnic abonamentul care nu e decât 180 lei, altfel în cel mai scurt timp suntem siliți să publicăm pe toți restanțierii noștri“.

Cetiți și plătiți
„CHEMAREA“

Ziarul „Chemarea“ anunță pe această cale pe onor. săi abonați, că cu începerea zilei de 1 Octomvrie ziarul nu se va mai trimite, decât acelor cari au plătit abonamentul și restanțele până la acea dată. Fără achitarea abonamentului până la data de 1 Oct. 1930 ziarul se va trimite numai acelor d-ni abonați, cari ne vor cere aceasta în scris, fixând un termen apropiat de plată.

Toți restanțierii noștri, vor fi somați la plată, din partea administrației, iar după aceea din partea avocatului nostru. Abonații noștri fiind însă în bună parte prieteni distinși și cunoscuți buni de ai noștri, sunt rugați a ne ușura situația dându-ne posibilitate să evităm măsuri forțate pe care noi suntem primii cari nu le-am dori să le punem în aplicare. Cei ce au restanțe din anii trecuți să binevoiască a ne trimite un acout și noi îi vom informa numai decât despre restul datoriei la noi. Toți d-ni abonați, cărora din gresală li-se expediază pe aceeaș adresă ori pe două adrese dar aceleiași persoane 2 sau 3 exemplare din „Chemarea“ sunt rugați a ne trimite un exemplar scriind pe el numărul celui alt număr al „Chemării“ pe care-l reține și textul: „primesc sub No. . .“. Aceasta rugăminte o facem pentru a nu cauza abonaților plata alor 2 exemplare, conform fișei dela administrația noastră unde cei cari primesc 2 numere, au două fișe și deci două abonamente, iar de altă parte ca administrația nouă a ziarului nostru să poată avea și o idee clară asupra situației tuturor abonaților noștri.

Ziarul „CHEMAREA“.

În noua librărie

I. VASIU

Cluj, Str. Nic. Iorga 5

se găsesc toate cărțile școlare, științifice, literare etc. precum și tot soiul de rechizite cu prețurile cele mai avantajoase.

